

DOMOVINA

Oglaš:

Za 1 mm x 60 inseratnega stolpca mali 80 vinarjev, uradni 1-20 K, poslane, posmrtnice in reklame 2 K. Večkratne objave popust.

Izhaja ob ponedeljkih, sredah in petkih.

Upravištvo „Domovina“ v Ljubljani, Sedna ulica 6.

Naročnina:

Za soto „Domovina“ (trikrat na teden) mesečno 3 K, četrtletno 9 K, polletno 18 K, celoletno 36 K. Poškov številka mesečno 1 K, četrtletno 3 K, polletno 6 K, celoletno 12 K.

Nova vlada za razmerje 4 : 1.

Vlada sklenila definitivno relacijo 4 : 1, ki je nič več ne predloži sedanjemu parlamentu. — Vlada proti kakršnikoli izpremembi Veljkovičeve izmenjave novca. — Hrvatski narodni klub se vdal Protiču. — Dr. Korošec in ŠLS. valuto molče zatajila.

Beograd, 29. febr. (Izvir. por.) „Pravda“ prinaša zanimive izjave finan. ministra Velizarja Jankovića o finančnem programu nove vlade. Za Slovence najbolj važno je stališče nove vlade v valutnem vprašanju. Janković izjavi: „Novi kabinet je sklenil, da z vso odločnostjo vzdržuje razmerje 4 : 1 in po tem odnosu brez odloga potegne avstro-ogrske krone iz prometa. Zavedamo se, da bi nastala zmešnjava tako v sami državi, kakor tudi na inozemskih trgih, ako bi se v tem oziru izvršila kakršnakoli izprememba. Sicer sva tako jaz, kakor g. Protić bila še kot opozicijonala pristaša valutne reforme na taki

podlagi, kakor jo je imel v načrtu bivši kabinet g. Davidovića in prizadevala sva se lojalno, da pomagava do uresničenja. V času pogajanj za sestavo sedanjega kabineta je izrazil Nar. klub neke želje zaradi premembe omenjenih osnov valutne reforme, pa g. Protić tega ni hotel in Narodni klub je prilagodil svoje gledišče pogledom g. Protića. Vprašanje razmerja (relacije) med dinarjem in krono vlada ne bo predložila sedanjemu parlamentu, pač pa se bomo potrudili, da dobimo zakonodajno sankcijo za uredbo o osnovanju Narodne banke SHS.“

Velika manifestacija demokratov v Ljubljani.

Lep dan je bil včerajšnji za demokrate. Javni shod, ki ga je priredila JDS. v veliki dvorani ljubljanskega „Uniona“, je bila veličastna manifestacija demokratične misli in misli našega državnega in narodnega jedinstva. Začetek shoda je bil določen za 10. uro, veliko poprej pa je bila vsa velika dvorana, kakor tudi galerija, nabito polna, zunaj pa je ostalo in odšlo še na stotine ljudi, ki niso več mogli v polno dvorano.

Svečano razpeloženje je vladalo v dvorani in z napetostjo in s posebnim zanimanjem so vsi pričakovali prihoda zagrebških, beograjskih in drugih gostov; saj je to imel biti v Ljubljani prvi shod, na katerem nastopijo kot govorniki znamenite politične osebnosti iz vseh središč širne Jugoslavije.

Ob 10. uri otvori shod predsednik JDS. gospod dr. Vekoslav Kukovec, poudarjajoč velik pomen shoda, ki naj bo manifestacija za veliko osnovno misel demokratične stranke, to je za narodno jedinstvo. Nato pozdravi zagrebške, beograjske in druge goste ter podeli besedo ministru na razpeloženju, gospodu

Svetozarju Pribičeviću,

ki so ga zbrani zborovalci burno in viharo pozdravili.

Po dolgo trajajočem ploskanju povzame gosp. Pribičević besedo in v lepem, izčrpnem govoru očrta vso našo najnovejšo politično zgodovino od prevrata do današnjega dne. Že takoj v začetku sta vladali v narodnem predstavništvu dve struji: ena je bila za popolno narodno jedinstvo, v katerem edinem je rešitev našega naroda in ta struja je bila tudi za dalekosežne socialne reforme, ker je hotela, da smo v državi vsi enaki, da imamo vsi enake dolžnosti in tudi enake pravice. Druga, nazadnjaška struja, pa je hotela razdeliti državo na več malih držav po avstrijskem vzorcu, kar bi imelo za posledico, da bi naša država ravnotako propadla kot je propadla Avstrija. Demokratična stranka je za to, da se država razdeli na manjše upravne enote s široko avtonomijo, ampak stranka odločno nasprotuje, da se ohranijo stare zgodovinske deželne meje, ki jih je ustvarila Avstrija zato, da je lažje vladala nad nami in katere meje pomenijo vso našo nesrečo v preteklosti. Sedanja vlada je sestavljena iz treh nazadnjaških elementov, iz klerikalcev, frankovcev in radikalcev. Ker je danes že povsod padlo nazadnjaštvo,

se ne more vzdržati niti pri nas, ker je nemogoče, da bi bila Jugoslavija poleg edine Madžarske, kjer tudi vladajo nazadnjaki, edina nazadnjaška, protiljudska država.

Viharno odobravanje je sledilo temu lepemu govoru, ki se dolgo ni hotelo poleči, in gosp. Pribičević se je moral večkrat zahvaliti na izraženih mu toplih simpatijah.

Za njim je govoril minister prosvete na razpeloženju, gospod

Pavle Marinković.

Zavračal je očitke z gotove strani, češ, da Srbi stremijo po hegemoniji, nadvladi v državi. Kako malo so ti očitki upravičeni, se vidi že iz dejstva, da je v prvi naši vladi od dvajsetih ministrov bila samo šestorica iz Srbije! Srbi so žrtvovali svoje s slavo ovenčane zastave in vzeli novo, jugoslovansko, oni so tudi ime države žrtvovali in sprejeli novo ime, ker jim ni do nadvlade, temveč bomo vsi, Slovenci, Hrvatje in Srbi, skupno vladali našo skupno državo. Srbi so pravoslavne vere in vendar nobenemu niti na misel ne pride, da bi se jezil zaradi tega, ker je minister ver katoličan, ker Srb se drži pregovora: „brat je mio, koje vere bio“.

Občinstvo je temu govoru sledilo z velikim zanimanjem in mestoma naravnost viharim odobravanjem.

Narodni poslanec gospod

Dragutin Pečić

je v svojem govoru opisal postanek in razvoj radikalne stranke v Srbiji, ki je bila najprej res napredna in ljudska, s časom pa je postala popolnoma nazadnjaška in zato so mlajši njeni člani, ki nazadnjaške politike strankinih voditeljev niso odobraval, izstopili iz stranke in pokazalo se je, da je bilo ljudstvo na strani teh mlajših, ki so se takrat nazvali samostalne demokrate, danes so pa združeni s svojimi hrvatskimi in slovenskimi enomišljeniki v skupni demokratični stranki.

Minister za pošto in brzojav na razpeloženju, gospod

dr. E. Lukinić,

se je pečal v svojem govoru posebno s političnimi razmerami na Hrvatskem in nam opisoval tamno frankovce, ki so ravno taki izdajalci in še vedno nasprotniki narodnega jedinstva kot naši klerikalci.

Minister za trgovino na razpeloženju, gospod dr. A. Kramer,

živahno pozdravljen, je izvajal približno naslednje: Boj med nami in reakcijo datira že od dne proglasitve ujedinjenja troimenega naroda. Mi smo se že takrat smatrali za zastopnike jedinstvenega naroda in zato smo sprožili idejo ustanovitve jedinstvene stranke, ki naj izvede ono, kar nam je priborilo orožje. Mi se borimo proti reakciji, ki hoče zaslužiti velik del našega naroda. Ugotavljam, da sta Protić in Korošec grozila z nacionalnim separatizmom in republikanstvom, ako se jim ne izroči vlada. Svoj cilj so sicer dosegli, toda upamo, da zadnjikrat. Za nas je nastopila sedaj pavza, da pregledamo in uvrstimo svoje vrste in se pripravimo za velik boj, ki nas čaka. Čista misel narodnega jedinstva, kateri je posvetila vse svoje življenje tudi naša sedanja narodna dinastija (zborovalci vstanejo in prirede viharne ovacije dinastiji), mora zmagati.

Narodni poslanec iz Niša, gospod

Agatonović

je primerjal naše vzhodne meje z zapadnimi in naglasil, da vsak srbski vojak dobro ve, da se mora voditi enaka politika na Soči kot se je vodila na Vardarju, ker ve, kar je slovensko, je obenem tudi jugoslovansko. Srbi so vedno računali s tem, da se je nahajal Beograd v dosegu sovražnih topov. Sedaj se je meja pri Beogradu močno odmaknila. Srbski vojak in kmet dobro veda, da se sedaj nahaja Ljubljana v dosegu sovražnih topov in se tudi dobro zavedata, kaj je njuna dolžnost. Italija bi rada podkupila Srbijo z raznimi obljubami, da bi ona odnehala pri vprašanju slovenskih krajev, ampak Srbi se dobro zavedamo, da je ono, kar je slovensko, obenem tudi srbsko in da moramo skupno braniti vsako našo vas.

Na to so bile z velikim navdušenjem in prijetevanjem sprejete sledeče

RESOLUCIJE:

Na velikem javnem shodu 29. februarja 1920. v Ljubljani zbrani pristaši „Jugoslovanske demokratske stranke“:

1.) ponavljajo z vso odločnostjo zahtevo našega naroda po *samoodložbi v Primorju*, ki edina more pravično rešiti jadransko vprašanje in ž njim ono naših zapadnih granic; zahtevajo, da vlada *brez omahovanja odkloni anglo-francoski ultimati*;

2.) slovesno ponavljajo izraz udanosti Njega Veličanstvu *kralju Petru* in Njega Visočanstvu *prestolonasledniku Aleksandru* dobro vedo, da je narodna dinastija čuvar avtoritete državne oblasti ter mogočen branik *edinstva našega naroda*, na katerem *sloni obstoj in moč naše države*;

3.) smatrajo nastop nenaravne koalicije separatistov za *nesrečo za vso državo*. Somišljenike pozivljajo, da kljub temu v polni meri vrše svoje dolžnosti napram njej, vendar treba *strniti vse moči*, da se ta reakcionarni in opasni nestvor čim preje in za trajno odstrani;

4.) zvesti temeljni točki demokratskega programa odločno zahtevajo, da se nemudoma izvrše *občinske in državnozbornske volitve*, po katerih se more usoda države poveriti zastopstvu, ki je za res izraz volje naroda. *Edinole takojšnji apel na narod* more prinesiti konsolidacijo in ureditev države;

5.) izrekajo *zahvalo in zaupanje odstopivši osrednji in deželni vladi*.

Zborovanje je hotelo motiti kakih dvajset komunistov, ki so se zbrali v ozadju dvorane in pozikovali z neslanimi medklci delati zmešnjavo. Demokrati so nekaj časa ugovarjali in si priza-

devali dopovedati komunistom, da se ne spodobi motiti zborovanja. Ko so pa demokrati sprevideli, da komunisti ne vedo ali pa nočejo nič vedeti o spodobnosti, so vrgli komuniste iz dvorane.

Vse to ni prav nič vplivalo na zborovanje, nasprotno, še bolj je utrdilo zborovalce v prepričanju, da je potreben odpor, ko so videli, da že klerikalce podpirajo s svojo neumnostjo tudi komunisti.

Ob vihnem odobravanju in navdušenju je zaključil predsednik gosp. dr. Kukovec ta veličastni shod, kakršnih je še malo videla bela Ljubljana.

Seja izvrševalnega odbora JDS.

Popoldne ob 15. uri se je vršila seja izvrševalnega odbora JDS., pri kateri sta podala obširno poročilo o delovanju demokratske vlade minister n. r. dr. Kramer in dr. Gregor Žerjav. Referata sta bila sprejeta z velikim odobravanjem, članom odstopivše vlade pa se je izrekla zaupnica in zahvala. Nato so bile sprejete naslednje

RESOLUCIJE:

Izvrševalni odbor JDS.

1.) odločno ugovarja nameri vlade Stojana Protiča, da se zavira ali celo ukine izvršitev agrarne reforme. Sviri jo v interesu države pred vsakim uničenjem in zahteva, da se po načelih prejšnje vlade resno prevede agrarna reforma do konca;

2.) odločno protestira proti izjavi novega finančnega ministra dr. Velizarja Jankoviča v Protič-Koroščevem kabinetu, da je razmerje 1 : 4 med dinarjem in krono in vsa izmena definitivna. Vztraja na tem, da naj se po izmenjavi starih kolkovanih kron s kronsko-dinarsko novčnico začne nemudoma pripravljati zadnja novčnica, ki ji bo parlament določil razmerje do krone in do dinarja. Pri tem ponovno izjavljamo, da interesu narodnega gospodarstva najbolj odgovarja, če se krona zamenja al pari z novo končno edinico. Izreka svoj stud nad hinavsko klerikalno agitacijo v valutnem vprašanju, ki ga je SLS sramotno izdala prvi dan, ko je vstopila v centralno vlado, s tem, da je pristala na dr. Jankovičev program, da je relacija (razmerje) in izmena 1:4 definitivna (že končno veljavna).

3.) pozivlja finančno upravo, naj polnoveljavno izmenja domačinom take bankovce s potvorjenim kolkom, ki so jih dobili v roke v dobri veri, a jih ob navadni pazljivosti niso mogli spoznati kot potvorjene.

Morala.

Morala so splošno veljavna dobra načela, po katerih naj se ravna v svojem življenju posameznik, družba, stanovi, človeštvo — v *splošno dobro in korist*. Vsako delo, ki koristi le posamezniku, ali posameznemu stanu je nemoralno. Če je trgovec pri prodaji blaga grdo umazan in se takorekoč kar trese, kadar določa ceno svojim predmetom, je nemoralen, ker s svojim početjem škoduje splošnosti. Dviga cene in zabranjuje prihod rednih razmer. Če banka ali hranilnica pri velikih kupčijskih dobičkih obrestuje vloge vlagateljev nizko, je nemoralna. Če zadruga čevljarjev stavi slepe in neutemeljene zahteve brez ozira na plačilno moč občinstva, samo, da pusti svojim članom obogateti, je nemoralna. Vidi samo sebe in drugega nič. Hoče dobro samo zase in za sedanjí rod, po njem je lahko drugi vesoljni potop. Vsi ti posamezniki ali skupine posameznikov pri brezobzirnem sebičnem početju nimajo splošne človeške morale, ki kaže ona pravila, po katerih je treba delati in živeti, da bo dobro in koristno za veliko večino ljudi — oni imajo samo osebno, stanovsko moralo, ki jim blagoslovlja in posvečuje vsa sredstva, ki služijo samo njihovim koristim. V našem javnem in zasebnem življenju odloča glavno in predvsem zasebna morala, morala posameznikov in skupin. Tako smo dobili po letih krvave vojske moralo verižnikov, navijalcev cen, moralo brezobzirnih izkoriščevalcev. — Vsesplošna narodova, človeška morala je padla, njej na trebuh je stopila vse bolj ponovna in brezobzirna morala posameznikov, posameznih stanov in skupin. Iz te napačne in pogubonosne morale je zrastle, kakor čudežno svetnikovo telo iz drevesa, medsebojno sovraštvo, sebičnost do brez mej, preziranje drug drugega, popolna negacija potrebe skupnega dela. Iz te napačne morale je vstala megla in padla težka in neprodirna na naše oči, da nikdar ne moremo videti naroda kot celoto, državo kot veliko, skupno domovino, ki je od Boga

na zemlji zato postavljena, da dá vsakemu belega kruha.

Iz te napačne morale je nastala morala strank, ki ničesar drugega ne vidijo kakor sebe in iz splošno državnega stališča uganjajo najnemoralnejša dejanja. Ta napačna morala strank je neizprosna in brezobzirna. Vsaka stranka, ki ima absolutno lastno moralo, s tem dejstvom upravičuje tudi vse druge stranke, da vržejo od sebe splošno narodno moralo in začno delati samo po načelih samostrankarske morale. Kajti kar je dovoljeno enemu, mora biti dovoljeno tudi drugemu. Kapitalizem je imel in ima svojo lastno moralo — kdo bo zameril onim revolucionarnim socialistom, ki so za svojo moralo postavili diktaturo proletarijata? Kapitalizem išče svojo korist in samo svojo, proletarijat pa tudi svojo in zakaj ne bi iskal *samo svoje*?

Dnevi so vam škodli! — Pripravite se na odhod!

Bedno, žalostno vlogo igrajo naši klerikalci. Mislili so, da se je njihova preteklost pozabila, da je s prevratom padel plašč pozabljenosti na vsa njihova protinarodna, posebno pa protijugoslovanska dejanja in upali so, da bodo v svobodni Jugoslaviji tako lepo veselo dalje vladali na Slovenskem, kot so vladali svoje čase, ko so jih ščitile vse avstrijske vlade, ki so dobro vedele, da bodo Slovence najlažje držale na uzdi, ako izročijo vso oblast nad njimi katoliški duhovščini.

Klerikalci pravijo, da so demokratična, ljudska stranka, ampak ker so jih vse resnično ljudske stranke v Jugoslaviji dobro poznale, niso hotele stopiti s klerikalci v noben stik, ker vse resnično ljudske stranke so bile vedno tudi odločno narodne, jugoslovanske in zato niti misliti ni bilo na to, da bi se one združevale s stranko, ki ima tako avstrijsko lakajsko preteklost. Pa to klerikalcev ni motilo, ker oni so ljudska stranka takointako samo po imenu in zato so si poiskali družbo najbolj nazadnjaških strank v Jugoslaviji, združili so se s hrvaškimi pravaši, bosanskimi begi in agami in srbijanskimi radikalci, ki so v sami Srbiji izgubili vsako zaslombo v ljudstvu, hoteli bi pa še dalje vladati in ker to drugače ne gre, so se tudi zvezali z bosanskimi begi in agami, s hrvaškimi pravaši in našimi klerikalci.

Ta politična zveza je pravi unikum, ki mu ni enakega nikjer na svetu. Strank, ki so danes v Jugoslaviji na vladi, ne veže niti ena skupna misel, noben skupni načelni program; one se medsebojno razlikujejo kot noč in dan in skupaj jih je spravila samo želja in neodoljiv pohlep po vladi. Med temi strankami vlada celó sovraštvo. Protič ne more videti Korošca in ga trpi poleg sebe samo zato, ker ga rabi, v resnici pa gotovo naše klerikalce globoko zaničuje, ker radikalci so navzlic svojem nazadnjaštvu vendar veliki sovražniki našega klerikalizma, ki je tako ponižno služil vsem avstrijskim sistemom.

Taki vladi so škodli dnevi, to je trdno prepričanje vseh onih, ki poznajo razmere, in klerikalci so v velikanski zmoti, ako mislijo, da je njihova vlada trajna. Vlada bo padla, ker je nemogoče, da bi avstrijski slugi v Jugoslaviji mogli dolgo ostati na površju. Vsa Srbija se dviga proti temu enodušju in ravnotako se dviga proti temu tudi vse ono, kar res demokratično in narodno misli in čuti v onih delih države, ki so se odcepili od Avstro-Ogrske.

V Beogradu je zavladal pravi vihar ogorčenja, ko se je zvedelo, kaki so posamezni člani Protič-Koroščevega ministrstva Beograjska „Demokracija“ pravi, da v Jugoslaviji ne more biti minister človek (klerikalec dr. Jankovič), ki je celó po avstrijskem plemu glasoval za avstrijske vojne izdatke. „V hramu, v katerem posvečuje jedinstvo našega naroda, ti ljudje ne morejo biti duhovniki“, pravi „Demokracija“, in nadaljuje: „Glavni krivec je dr. Korošec. Kaka je njegova morala, da je mogel predlagati g. Roškarja? Kaj misli dr. Korošec o našem narodnem jedinstvu, ko predlaga za ministra človeka, ki je deloval proti temu jedinstvu? Gospodje se nahajajo na mestih, s katerimi se odločuje usoda našega naroda. Mi jim te naše usode ne moremo in nečemo zaupati. Slovenija je zaslužila boljše zastopnike v vladi. Za ponižanje in sramoto, ki se nalaga tej lepi naši pokrajini, je odgovoren tudi klub dr. Koroščeve stranke. On dopušča, da ga v vladi zastopata gg. Roškar in dr. Jankovič in oprošče, je mogoče samo v enem slučaju: ako so v klubu vsi slabši od gg. Roškarja in Jankoviča. Ako temu ni tako, potem je dolžnost kluba, zahtevati, da ta dva gospoda takoj odstopita!“

Pogubonosna morala strank izziva vedno nove boje. Ona ne dopusti, da bi ljudje resnih misli sedli k skupni mizi in zidali s pomočjo vsenarodne, vsedrjavne morale velike stavbe sreče in blagostanja.

Morala strank povzroča krize v vladah. Katere stranke morala je večja in brezobzirnejša, tista stranka ima večjo množino greha na svoji vesti.

Morala stranke se veže tudi s hudičem v do-sego svojega separatnega namena, svoje koristi. In pri tej vezi niti za hip ne pomisli, če je njeno dejanje *narodu* škodljivo ali koristno.

Naše politično življenje doma bo ozdravljeno v narodovo veselje in zadovoljnost šele tedaj, ko bo na mesto zasebnostrankarske morale stopila vsesplošna, vsenarodna morala.

Zato pa je treba *vzgoje*, od zibelke do let moža!

Ne, klerikalni klub nima boljših ljudi — najboljše, kar je imel, je poslal v vlado, ti so pa taki, da v jugoslovanski vladi niso mogoči.

Taka je splošna sodba o klerikalnih ministrih v Beogradu in jasno je, da so klerikalci dnevi škodli, ker radikalci ne bodo mogli riskirati tega, da zaradi slovenskih klerikalcev izgubijo še ono malo zaslombo, ki jo imajo v mejah nekdanje Srbije. Ako se pri nas tudi pozablja služba Avstriji, ker je preveč takih, ki so služili Avstriji in premalo takih, ki so imeli pogum, biti Jugoslovani takrat, kadar se je zato šlo v zapor in še kam drugam — v Beogradu tega ne pozabljajo, tam s tem računajo in tam se vedno zvesti avstrijski slugi nikdar ne bodo mogli uveljaviti, kar bi bilo tudi žalostno, ako bi se mogli uveljaviti.

Klerikalci so visoko dvignili glave, ko so tako nezasluzeno prišli na vlado in mislijo, da bo njih vlada večna. V resnici so ji bili že takrat, ko je nova vlada bila imenovana, njeni dnevi škodli in novi ministri bi storili najbolje, da vse pripravijo za odhod, še preden so prevzeli nove posle.

To velja seveda tudi za dr. Brejca, ki hoče biti dr. Šusteršiču enak, ne pomisli pa, da je dr. Šusteršič delal, kar je hotel, ker je imel močno in trdno oporo na Dunaju. Ali misli dr. Brejc, da ima on tako oporo v Beogradu? Ako on to misli, potem je seveda v veliki zmoti, ker Beograd ni Dunaj in Stojan Protič je od danes do jutri...

Dopisi.

Iz Device Marije v Polju. (Konec.) Kakšen red je bil v občini, kaže najbolj to, da so uničili vse priloge letnim računom, razen zadnjega leta — ko bi jih m. rali hraniti vsaj pet let. Pustili pa so cele predale ničvrednih, nepotrebnih spisov. Ravnotako so uničili vse volilne spise zadnjih občinskih volitev, katere so bile povod raznim tožbam in obsodbam. Enako je bilo iz aprovizacije knjige vse iztrgano, kar je bilo popisano. Vse to je naredila slaba vest. Od revizije nima gerentstvo nikakega poročila, torej se še ne more o izidu prav nič govoriti. Kakšen red je bil v uradovanju, v to samo dva slučaja. V dnevniku z dne 2. marca 1915. se nahaja postavka: „Plača g. ž.“ (to prečrtano) — „2000 K“, ta izdatek pa ni prečrtan, torej je ostal v računu; priloge pa ni. — Od davkarje v Ljubljani je bil doposlan znesek obč. doklade 3900 K dne 10. maja 1918., a vključen je v dnevniku šele po preteku osmih mesecev med postavkom 1. in 20. januarja 1919. Občina izgubi pri tem, če se računajo le 4 % obresti, 104 K, in to niso edini slučaji. Posestniki so imeli dobiti za svet, ki ga je erar porabil za postavljanje barak, za leto 1917. znesek 1557 K 47 h takoj po 24. oktobru 1917. in za leto 1918. koncem junija istega leta znesek 1478 K 47 h, samo da je županstvo imelo doposlati dotični pobotnici in dvigniti denar, a nihče ni dobil niti vinarja. Za to je odgovoren bivši župan Dimnik in stranke imajo pravico, zahtevati dotične zneske od njega. Ako je to zakrivil tajnik Mrčina ali kdo drugi, je to njegova stvar, ker je on zanje odgovoren. — To je menda dosti nerednosti, da se razvidi, kako potrebna je bila prememba; toliko hudobni pa vendar nismo, da bi komu želeli, da pride v zapor. Laži in lažnivce, s katerimi meče Domoljubov dopisnik naokrog, pa prepuščamo njemu, ker vse to, kar je pisala in piše „Domovina“ je gola resnica, ki se lahko vsak čas dokaže.

Iz Ribnice nam pišejo: V „Slovenca“, glavnem glasilu *katoliške* slovenske ljudske stranke,

smo čitali dva bedasta članka, naperjena proti višjemu šolskemu nadzorniku Ganglu in pa proti naprednemu učiteljstvu v Ribnici. Dopisnik, pristen Slomškar, hud klerikalec, menda sam ne ve, kaj čenča, ker je precej bedarij nanizal v teh dveh duševnih proizvodih. Nadzornik Gangl se bo sam ubranil takih neumnosti, če bo to smatral za potrebno, mi, Ribničanje, pa smo že imeli zadostno opraviti s takimi črnimi ptici, jih poznamo že po perju. Mož, ki zahteva javno kvalifikacijo učiteljstva, je menda sam pozabil, da se lahko tudi njega pritegne v krog javno kvalificiranih — ako je sploh tega vreden. Dokler pa anonimno strelja iz „Slovenčevega“ plotu, mu svetujemo, naj se oglasi s podpisom, nato bo tudi kmalu vedel, kakšno sodbo imamo o njem. Prosim Vas, „gospod“ pedagog!

Kvalifikator.

Iz Žužemberka. Bliža se čas volitev. Gnidovec ne ve, kako bi spravil kmete na svojo stran. Premišlja, premišlja in kaj zmisli zvita glavica? Skliče kmete in jim pripoveduje nekaj o konsumu, rekoč, kdor se da zapisati v kmetjsko stranko, ta bo dobil žito, blago itd. za polovično ceno. Blago pride vsaki čas, hitite. In res je dobil par takih, ki so se dali samo zato zapisati, da imajo kaj dobička. Čestitam, g. Gnidovec, na tako zavednih privržencih! Imenitno znate res pridobivati ljudi na svojo stran. Le malo počakajte, se bo že dobil kdo, da vam stopi malo na prste še o pravem času, da si ne boste „filikali“ že itak premastnih žepov s kmetjskimi žulji. — Vam, kmetje, pa samo to: Pri konsumu je skoro vedno tako, da kmetje „gor plačajo“, gospodje pa imajo od tega dobiček. Kakšne dobrote boste dobivali, vam je znano iz časa vojne in to se bo ponovilo, ko vas dobijo na svojo stran. Zatorej malo premislite, da se ne boste prepozno kesali. Naš veleidični g. Gnidovec je kakor podrepna muha. Povsod mora imeti svoj „špičasti“ nos, vsako reč, čeprav ga nič ne skrbi, oblaja in devlje v red in na vsaki narodni prireditvi vidi pohujšanje in nevem kaj še vse. Ker mu zmanjkuje gradiva za podla obrekovanja, se je spravil na novo ustanovljeno „Glasbeno društvo“ in „Narodno čitalnico“. Novo ustanovljeno „Glasbeno društvo“ mu je trn v peti in vroče mu prihaja, ko vidi, kako čvrsto se je strnila naša mladina krog „Glasbenega društva“ in s kakim veseljem in ponosom pohaja k pevskim vajam. — Le tako naprej, mladeniči in mladečke! S tem, da držite čvrsto skupaj in delate v korist domovine in sebi, boste najbolj zavrnili puščice podlega obrekovanja in s svojimi uspehi prisilili, da obrekovalci obmolknejo! G. Gnidovec, vas pa jezi, ker ne žanjete nikakih uspehov, čeravno obstoja vaše društvo že desetletja. Sedaj lahko vidite kakšen duh preveva našo mladino. Čeravno ste jih vabili leto za letom, se ni hotel nihče odzvati vašemu vabilu in še ta mala peščica počasi popušča in bliža se čas, ko bosta ostala sama s Tončkom in „pucala“ zarjavele „horne“. Kolo sreče se vrti! Kaj pa najdete vendar tako slabega na našem društvu, da prepovedujete starišem, naj ne puščajo svojih sinov k vajam? Ali inamo mogoče kakšnega fanta v naših vrstah, ki je trikratni oče, kot je to pri vas? Ali se je morebiti pri našem društvu skrivalo kaj podobnega, kot sta delala vaš policaj in njegova boljša...? Molčite torej in ne vtikajte svojega nosu povsod in očistite najprvo krog sebe, da ne bo smrdelo na okrog v pohujšanje vseh. Naše društvo pa pustite pri miru, ga bomo že sami čistili, malo bolje, kot vi vašega.

Kmetstvo, trgovina in industrija.

g. Sladkorne tvornice in pridelovalci sladkorne repe. Poljedelsko ministrstvo je izdalo naredbu, s katero se dovoljujejo pridelovalcem sladkorne pese posebne ugodnosti. Proizvajalci repe dobe p.leg omerjene količine sladkorja še 40 odstotkov izcejanih ostankov in 1 odstotek prodane repe. Poleg tega jim je dovoljeno tudi posojilo.

g. Naknadno kolkovanje bankovcev. Finančni minister je z odlokom od 22. februarja odredil, da se rok, ki je bil določen za vlaganje prošelj pri generalnem inšpektoratu, tičočih se naknadnega kolkovanja kronskih bankovcev, podaljša do 10. marca 1920. za vse one primere, kjer je bilo prosilcu po višji sili nemogoče, predložiti svoje kronske bankovce pravočasno v kolkovanje. Prošnje, ki bodo vložene po poteku tega roka, in one, ki ne bodo podprte z zadostnimi razlogi, se sploh ne bodo reševale.

g. Za poljedelstvo. V ministrstvu za poljedelstvo in vode se je ustanovil odsek za poučevanje v poljedelstvu. Njegova naloga je, organizirati delovanje raznih poljedelskih zavodov, kakor tudi

dajati smer vprašanjem, ki se tičejo poljedelstva v naši državi.

g. Klanje breje živine prepovedano. Naredba ministra za prehrano in obnovo dežel z dne 31. 1. t. l. odreja sledeče: Krave, telice, ovce in svinje, dokler so breje, junčki do dveh in pol leta, teleta in jagnjeta ženskega spola se ne smejo klati, niti prodajati za klanje. Isto velja za teleta moškega spola pod štirimi tedni, to je, dokler se jim popek ne zaraste in dokler jim zobovje popolnoma ne predre. To določilo ne velja samo v slučaju zasilnega klanja. V drugih slučajih pa mora živinorejec zaprositi za klanje ali prodajo v klanje dovoljenje od politične oblasti, n. pr. če živinčec ni sposoben za plemenjenje, ali ima hibo, ali je zastalo, ali pa bolno. Za teleta moškega spola pod 4 tedni oziroma dokler niso zarašeni in nimajo zob, se tako dovoljenje ne sme izdati. Dovoljenje se mora zabeležiti na živinskem listu. Prestopki se kaznujejo z globo do 400 K ali z zaporom do 30 dni. Če zakrivi tak prestopek obrtnik, se mu razen globe oziroma kazni lahko odvzame tudi obrt. Ta naredba je že pravnoveljavna.

g. Sisak pristanišče. Da se razbremenijo železniška proga med Siskom in Beogradom, se je uredilo vse potrebno, da se blago, namenjeno za Beograd, v Sisku spravi iz vagonov v ladje-vlačilke in po Savi odpravi v Beograd.

Politične vesti.

p. Radića so izpustili. Korošev prijatelj in zaveznik, novi hrvaški ban dr. Laginja, je izpustil iz zapore znanega hujskača in izdajalca Radića, ki se je tudi pogajal z Italijo — na škodo Jugoslavije seveda. Sedaj bo Radić nemoteno agitiral dalje proti naši državi in stopal v zveze z Italijani, Nemci in drugimi našimi sovražniki. Res, lepe razmere upeljuje nova vlada, in sreča je samo v tem, da bo kmalu šla, ker drugače bi kmalu uničila državo.

p. V jadranskem vprašanju ima še vedno prvo besedo naš prijatelj Wilson in upajmo, da obdrži to prvenstvo do konca. On sam je prepričan, da bo njegovo stališče prodrlo in je odločen odpovedati se poprej ratifikaciji mirovne pogodbe, kot odnehati v jadranskem vprašanju. Wilson obsoja imperijalizem njegovih evropskih zaveznikov in opozarja na nevarnost novih vojn, ki jih mora ta imperijalizem izzvati prej ali slej. V svojem odgovoru evropskim zaveznikom baje kritizira Wilson delo teh svojih zaveznikov z izrazi, ki bodo csupnili ves svet. To je tudi zelo potrebno, ker Francozi, Angleži, največ pa Italijani so tako zmage pijani, da ne vedo, kaj delajo in stretniti jih more samo Amerika, od katere so vsi odvisni, ker na pravico, ki so jo imeli za časa vojne polna usta, sedaj niti ne mislijo, temveč samo na plen. Mi smo še vedno prepričani, da bo Wilson zmagal nad to zmagoslavno pijanostjo, z njim pa tudi naša pravična stvar.

p. Izmaknili bi se radi! Po vsej Jugoslaviji doni soglasna obsodba politike klerikalne stranke, ki je s tem, da je slovensko ljudstvo vzgajala v avstrijskemu duhu, toliko škodila jugoslovanski stvari, da bo to škodo težko popraviti. Seveda je to stranki, ki je v vladi, neprijetno in zato skuša na vse mogoče načine doseči, da se o njeni preteklosti ne bi ne pisalo ne govorilo, da bi se vse izročilo pozabljenosti in se pri tem sklicuje na jugoslovansko delo dr. Kreka in mlajše generacije klerikalne stranke. Priznavamo prav radi dr. Krekove zasluge, ampak obenem moramo opomniti klerikalce, da se je tudi dr. Krekovo jugoslovanstvo omejevalo na Slovence in Hrvate, ne spominjamo se pa, da bi bil on kdaj tudi za Srbe. Tudi priznavamo, da bi se v mlajši klerikalni generaciji našlo pravih Jugoslovancev, celo takih, ki so bili nasprotniki Avstrije, ali stranko kot tako v prvi vrsti vodi duhovščina in ta je še danes protijugoslovanska. Kdo še danes hujska pri nas proti Srbom in celo proti naši narodni dinastiji? Edino in samo Nemci, nemškutarji in — duhovniki! To je resnica, to potrjujejo vsi naši dopisi in je sploh znana stvar. No, in duhovniki so vendar glavni steber klerikalne stranke in ti glavni stebri klerikalne stranke, ki je danes na vladi, še vedno podkopujejo temelje naše mlade države! Kje so ti klerikalci, ki so bili Jugoslovani takrat, ko je to bilo nevarno in neprijetno? Niti toliko jih ni, da bi odbrali izmed njih tri ministre in tako so poslali v vlado človeka (dr. Jankoviča), ki je še celo po prevratu vpil „Živio cesar Karel!“ in je glasoval za avstrijske vojne kredite. Ko bi klerikalci res imeli v svoji sredini ljudi, ki so bili Jugoslovani tudi takrat, ko je to bilo še nevarno in neprijetno, bi pač poslali koga drugega v vlado in ne takega avstrijkarja kot je dr. Jankovič, za-

radi česar se škandalizira vsa Jugoslavija. In ako bi bila klerikalna stranka res tako jugoslovanska, kakor ona trdi, bi prepovedala svojim prvim agitatorjem duhovnikom hujskati proti bratom Srbom in naši narodni dinastiji.

p. Mi nismo nič retirirali. „Naš Glas“, glasilo javnih nameščencev, se še vedno zaletava v „Domovino“ zaradi naših upravičenih očitkov na njegov naslov in pravi, da smo že retirirali, ker smo morali priznati, da se carinskim uradnikom krivica godi. To pa ni res, ker to smo sami priznali že, ko smo prvič izpregovorili o „Našem Glasu“, v ostalem pa vztrajamo pri naši trditvi, da način pisanja v „Našem Glasu“ o carinarskih zadevah ni pravilen, ker se ne obrača njegova kritika samo proti onim, ki pravilno ne postopajo, temveč sploh proti Srbom kot takim, ki jih „Naš Glas“ smeši in celo zasramuje. Izrečno smo naglašali že prvič, ko smo o tem izpregovorili, da se naša očitanja nanašajo na carinarski del lista, sedaj se nam pa očita, da smo šele v teku razprave omejili naše očitke na ta del. Taki člankarji v „Našem Glasu“ naj si nikar ne domišljujejo, da se bomo še dalje prerekali z njimi o tem. Kar smo jim hoteli povedati, smo jim povedali in pri tem tudi ostanemo, to je da obsojamo oni dunajski ton, v katerem se v carinarskem delu „Našega Glasu“ piše o bratih Srbih.

Novosti.

Konfiscirani. Dr. Brejc se je začel vsestransko uveljavljati takoj po svojem nastopu. Ne diše mu le banke in demobilizacijsko blago, marveč tudi naš list, da si ga je zadnjič privoščil. Po policiji je dal konfiscirati kot državni nevaren in škodljiv članek, ki drugega ni vseboval kot Jugoslovanstvu škodljive govore in brezdomovinske izbruhe klerikalnih govornikov na unijonskem shodu 5. julija 1914. Če bo Brejc tako nadaljeval, se nam lahko zgodi, da nas bo konfisciral, če bomo pisali, da je njega po trebuhu ščipalo. Po njegovem mnenju bi tudi to utegnili škodovati ugledu države. Zoper konfiskacijo smo se pritožili na sodišče in bomo tudi še druga pota našli, da bo članek „Zločinci na krmilu“, četudi vsebuje za klerikalce žalostne resnice, zopet izšel v „Domovini“.

n. Milana Marjanovića napada „Večerni List“. ki ga urejujejo ljudje, ki so „zidali“ Jugoslavijo. Napadajo ga, češ, da je obljubil, da bo objektiv in vendar podpira demokratično stranko in je nasproten sedanji vladi. „Liberalcu nobene vere“, pravi „Večerni List“, mi pravimo, da tak človek kot je Milan Marjanović in kakršnega ne premorejo niti naši klerikalci niti njihovi zavezniki, vendar ne more podpirati onih, ki rušijo ono, kar je on zidal, namreč Jugoslavijo. Milan Marjanović namreč spada med one, ki so od svoje nežne mladosti vedno in vztrajno zidali, med tem ko so klerikalci vedno in stalno služili Avstriji in zato se Milan Marjanović pač ne bo zmenil za to, kar o njem piše „Večerni List“, katerega uredniki so sedeli na varnem, ko je bil Milan Marjanović zaradi svojega dela za Jugoslavijo preganjan.

n. Delovanje izdajalcev. Na Reki so imeli pristaši pustolovca d'Annunzija javen shod, na katerem sta nastopila tudi dva znana hrvaška izdajalca, dr. Frank in dr. Sachs, ki sta na vse pretege hujskala proti Jugoslaviji, kakor bi bilo potrebno še hujskati proti naši državi med d'Annunzijevimi pristaši! Pa oba izdajalca sta hotela zaslužiti one Judeževe groše, ki jih dobivata od sovražnikov svoje domovine. Kazen zato ju ne mine, ker taka lopovščina ne more ostati nekaznovana, ona se kaznuje prej ali slej.

n. Zakaj vlada molči? Celemu svetu je že znano, da sta Francija in Anglija izročile noto, v kateri ponavljate svoj znani ultimatum, ki ga je demokratična vlada odklonila. Sedanja vlada pa molči in niti ne poroča javnosti, da je prejela ultimatum. Da ne mislita Protić in Korošec na kako kupčijo s Senožecami? Vsekakor, ta molčečnost je zelo čudna. Ultimatum je vendar tako važen, da zanima vso jugoslovansko javnost, ne samo člane Protić-Koroševe vlade!

n. Orli — protidržavni. Kako so se klerikalci jezili, ko se je pisalo, da se hoče izročiti Sokolstvu vsa telesna vzgoja mladine v državi, posebno pa priprava mladine za vojaško službo! To ne gre, so vpili, ker so tudi Orli tukaj itd. Sedaj pa poročajo iz št. Jurija ob Ščavnici, da se v tamošnjem, komaj ustanovljenem „Orlu“ že hujska proti naši državi, posebno pa proti bratom Srbom! Seveda, klerikalci so tam in oni ne morejo pozabiti politične vzgoje, ki so jo bili deležni iz klerikalnih listov, ampak država se na tako orga-

nizacijo ne more osloniti in bo pač moralo ostati vse pri Sokolstvu, ki je skozinsko narodno, jugoslovansko.

n. **Pametna odredba.** V Mariboru so začeli zamenjavati stare nemške ulične napise z novimi slovenskimi. Prva je dobila nove napise „Slovenska ulica“. To je pa mariborske nemške pobaline tako raztogotilo, da so po noči pomazali te napise — s človeškim blatom. Sedaj je pa magistrat odredil, da morajo posestniki hiš, kjer se je to zgodilo (so sami Nemci!), tablice lepo osnažiti, ker sicer jih dá osnažiti magistrat na račun dotičnih hišnih posestnikov. Čisto prav: za taka nemška pobalinstva naj bodo kaznovani Nemci.

n. **Gorje verižnikom — na Češkem!** Na Čehoslovaškem nameravajo upeljati za verižnike, navijalce cen in podobno človeško golazen telesno kazen, to je batine, za verižnike z živili pa kar smrtno kazen! Tudi pri nas bi bile dobre in potrebne take kazni in dr. Žerjav je preganjal verižnike in navijalce kolikor je mogel, ampak od doktorja Brejca tega ni pričakovati.

n. **Tako nas ne bodo ugnali.** Italijani so zelo hudi na nas, ker nočemo odnehati in nas hočejo ugnati tudi s tem, da potom svojega časopisja razširjajo najneumnejše laži o naši državi. Te dni so preplavili Evropo z lažnjivim poročilom, da je bil v Beogradu izvršen atentat na našega prestolonaslednika-regenta Aleksandra in na ministrskega predsednika Protića in da je bil ministrski predsednik težko ranjen. Pri nas seveda nihče nič o tem ne ve, ker ničesar bilo ni, ampak Italijani lažejo in se s tem tolažijo. Dobro je, da nimajo druge tolažbe!

n. **Bo treba kaj ukreniti.** Načelnik generalnega štaba poveljnika madžarske armade Hortyja je general Soos. To nas nič ne bi brigalo, ker stvar Madžarjev je, kdo bo vodil njihovo armado. Ampak ta general Soos je znan kot velik krvolok, ki je srbske ujetnike nalašč pošiljal na delo na fronto, kjer so prav mnogi izgubili življenje, kar je tudi hotel general Soos, ki je to delal z namenom, da na ta način spravi s sveta čim več Srbov. To je pa po mednarodnih dogovorih nedopustno, ujetnikov se ne bi smelo uporabljati za dela v ognjeni črti in naša vlada lahko zahteva, da se vloži proti temu šefu generalnega štaba admiralu Hortyja obtožba. Nekaj je na vsak način potrebno ukreniti proti temu madžarskemu krvoloku.

n. **Bojijo se.** Italijansko časopisje psuje in zmerja Ameriko in njenega predsednika Wilsona na vse pretege zaradi njegovega odločnega, neodločljivega zadržanja v jadranskem vprašanju. Sedaj je pa italijanska vlada izrazila nasproti časopisju željo, da preneha s temi napadi, ker se utegne zgoditi, da odtegne Amerika za vedno kredit in dovoz živil za Italijo. Italijani bodo morali postati pač malo skromnejši in ponižnejši.

n. **Z Japonskega se vračajo.** Na japonskem je bilo ujetih 70 jugoslovanskih mornarjev avstro-ogrskih vojne ladje „Kaiserin Elisabeth“. Sedaj so se vrnili v domovino.

n. **Preveč Židov imamo v Jugoslaviji,** baje okoli 200.000! Sicer jih je v drugih državah tudi razmeroma še več, ampak za nas je tudi teh 200.000 preveč. Na Slovenskem jih skoraj niti ne čutimo, ker po deželi jih sploh ni, samo v Ljubljani, Celju in Mariboru jih je nekaj, pa jih ne čutimo. Veliko jih je na Hrvaškem, posebno pa v Vojvodini, ki se je poprej nahajala pod Madžarsko. V Srbiji jih poznajo samo v Beogradu, na deželi jih tudi ni veliko, Črna Gora je pa preveč uboga, da bi se Žid tam naselil. Židovski vpliv je zelo močan na Hrvaškem in

v Vojvodini, kjer je trgovina po večini v njihovih rokah in ravnotako tudi skoraj vse denarstvo. Bo treba iskati sredstva in načine, kako se osvoboditi židovskega škodljivega vpliva.

n. **Ponarejeni bankovci** krožijo še vedno med nami. Ker tisočakov nihče več noče sprejemati, so začeli vtihotapljati iz Avstrije tudi že stotake s ponarejenimi koleki in stampilijami. Ampak kdor se še danes da ogoljufati s ponarejenim bankovcem, je res sam kriv svoje nesreče, ker do sedaj bi lahko že vsak zamenjal svoj denar v nove, jugoslovanske bankovce, in tudi zahteval plačilo v njih. Večina ljudi pa še vedno čaka in odlašaja, ko bodo od koga opeharjeni, bodo pa tarnali. Vse obsodbe je pa vredno, da trgovci ne zamenjujejo denarja in ako kdo plača z novim bankovcem, mu vrnejo po navadi v starih bankovcih, kakor bi se hoteli na ta način iznebiti ponarejenega denarja.

n. **Zadružna elektrarna** celjskih okoliških občin se snuje. Pač lepo znamenje naprednosti našega ljudstva, ki noče tavati v temi, temveč hoče imeti luči in dovolj gonilnih sil za obrt in druge potrebe. Želimo, da se načrt uresniči čim prej.

n. **Tatvine in ropi** se vedno bolj množijo. Izvršujejo jih posebno radi civilisti v vojaški ali celo orožniški obleki. Naj takim ljudem nihče ne da denarja, ako ga zahtevajo.

„Žlahta“.

Pod tem naslovom je včerajšnji „Slovenec“ priobčil pamflet proti meni, češ, da sem jaz dal svojemu svaku štiri, tastu pa kar pet sekvestrov. To seveda nese. Iz tega se izvaja „korupcija“ itd. Naj pred vsem pripomnim, da jaz nisem postavljaj niti teh, niti drugih sekvestrov in tudi nisem vplival na oddelek za trgovino in obrt, koga naj postavi. Ob vsej strogosti pa moram dodati, da ne uvidim, zakaj bi n. pr. iz Gradca izgnan slovenski lesni trgovec, brez premoženja, ki si trenutno ne more ustvariti eksistence v domovini, bil zaradi tega izključen in nezmožen za sekvestra kake žage itd. le zato, ker se piše n. pr. Alojzij Lavrenčič. Ko berem „Slovenca“, ne vem, ali bi se jezil ali smejal. Šest let že se selim križem sveta v razmerah, ki jih „Slovenčev“ duhovščini ne bi privoščil. Če drugega človeka za vse to, kar končno tudi naši državi ni bilo v škodo, zahtevati ne more, vsaj mir pred takimi lažmi in sumničenji bi moral imeti. „Slovenec“ tudi dobro ve, da je moj tast Josip Lavrenčič, ki so mu klerikalci krepko pomagali, da je bil konfiniran, stalno v Postojni, vendar piše cel članek o njegovih „sekvestrih“ in še druge laži. „Slovenčev“ člankar naj se podpiše, da bom vedel, s kom imam opraviti.

Ljubljana, dne 29. februarja 1920.

Dr. Žerjav.

PRED SESTANKOM NARODNEGA PREDSTAVNIŠTVA.

Beograd, 1. marca. (Izvir. por.) Javnost z napetim zanimanjem pričakuje seje narodnega predstavništva, ki je sklicana za sredo. Vlada ne dela skoro nič drugega, kakor da šteje svoje glasove in računa, ali bo imela kvorum ali ne. Vladni optimisti trdijo, da imajo gotovo 147 poslancev na svoji strani, seveda na papirju. Mnogo se pripoveduje, da bo skočil vladni na pomoč dr. Smolaka, ki se nahaja že nekaj časa v Beogradu in konfirira s Protićem. Vlada upa, da bo pridobil Smolaka še nekatere druge, da pomagajo reakcionarnem bloku. Javnost tem pripovedovanjem ne veruje. V političnih krogih pričakujejo padec vlade še tekom tega tedna.

PROTIĆ SE BOJI DEMONSTRACIJ.

Beograd, 1. marca. (Izvir. por.) Za danes so se pričakovale velike demonstracije proti Protićevi vladi. Prestrašena vlada je zato že včeraj prepovedala vsak javen obhod v Beogradu.

OGORČENJE V SRBIJI ZARADI IZPUSTITVE RADICA.

Beograd, 1. marca. (Izvir. por.) Zaradi izpustitve Radica in njegovih tovarišev iz zaporov vlada tu in v vsej srbski javnosti velikansko ogorčenje. Beogradsko časopisje, zlasti „Epoha“, „Politika“ in „Dnevnik“ vehementno protestira proti postopanju zagrebške vlade.

MOŽ DVEH NAZIRANJ.

Beograd, 1. marca. (Izvir. por.) Kakor znano, sme vlada trošiti na račun proračuna samo s privoljenjem glavne kontrole, ki je dovoljevala demokratski vladi vsak mesec potrebne izdatke na račun proračuna. Protić je glavno kontrolo v „Samoupravi“ javno napadel, označil njena dovoljenja kot protiustavna ter izjavil, da jo bo tožil zaradi ustavolomstva. Kakor znano, je Protić mož dveh naziranj. Dokler je bil šef opozicije, je očital glavni kontroli ustavolomstvo, sedaj ko je šef vlade, je včeraj od iste glavne kontrole zahteval, da dovoli vladi trošiti proračunsko dvanajstino za marec.

PRVI USPEHI REAKCIONARNE VLADE.

Sarajevo, 29. febr. (Izvirno poročilo.) Iz Beeline se poroča, da so v tamkajšnji okolici začeli takoj po nastopu Protić-Korošćeve vlade begi zopet dvigati glave ter preganjati kmete, ki so že postali lastniki na njihovih posestvih. Pri tem je prišlo do krvavih prizorov. Ko je neki beg Salihagić planil na kmete z orožjem ter pri tem dva rodbinska očeta ubil, so se dvignili drugi kmetje proti njemu ter tudi njega ubili. Razburjenje med narodom v Bosni narašča in bati se je, da pride zaradi stališča, ki ga zavzema nova vlada v agrarnem vprašanju, še do velikih zmed in izgrediv.

IZLET JUGOSLOVANSKIH ČASNIKARJEV NA ČEŠKO IN NOVA VLADA.

Zagreb, 1. marca. (Izvir. por.) Med hrvatskimi časnikarji vlada zaradi postopanja Protićeve vlade napram nameravanemu izletu jugoslovanskih časnikarjev na Čehoslovaško veliko ogorčenje. Protićeva vlada je namreč zavrnila obljube Davidovičevega kabineta in dovolila časnikarjem prav neznačno podporo in še to samo srbskim časnikarjem, ki odpotujejo iz Beograda; za Hrvate in Slovence Protić nima denarja.

SAMOSTOJNI KMETJE V BEOGRADU.

Ljubljana, 28. febr. (Izvir. por.) Iz Beograda je dospela deputacija Samostojne kmetijske stranke, ki se je podala tja, da se na licu mesta pouči o političnem položaju. Izvedeli so, kakor čujemo, da naših klerikalcev tudi v Beogradu nihče ne „obraja“, da jim nihče ne zaupa in da se jih celo radikalci, njihovi sedanji zavezniki, sramujejo.

SKOF JEGLIČ NA POTU V RIM.

Ljubljana, 1. marca. (Izvirno poročilo.) Ljubljanski škof dr. Jeglič se je včeraj popoldne z avtomobilom odpeljal preko Trsta v Rim. V poučenih krogih se zatrjuje, da je odšel ljubljanski škof podati papežu običajno vsakoletno poročilo o stanju svojega duševnega pastirstva.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

Stritarjeva ulica št. 2. Podružnice v Splitu, Trstu, Celovcu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah; bančna ekspozitura v Ptuj.

Delniska glavica
in rezerve okrog **K 50,000.000** —
Telefon št. 261.

Sprejema
vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev,
= valut in dovoljuje vsakovrstne kredite. =
Brzjavni naslov: „Banka“.

Delniska glavica
K 30,000.000

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerve: okrog
K 10,000.000

Centrala: Trst. Podružnice: Beograd, Zagreb, Ljubljana, Celje, Maribor, Metković, Opatija, Split, Sarajevo, Šibenik, Zadar, Ekspozitura Kranj.

Sprejema: Vloge na knjižice. — Vloge na tekoči
in ziro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. —
Rentni davek plača banka iz svojega.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne
papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd.
Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in
domaća mesta.

Daje predjume: na vrednostne papirje in na
blago, ležero v javnih skladiščih. Daje trgovske
kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje naj-
kulantneje.

Brzjavni naslov: **Jadranska.**

Telefon št. 257.